

SKAUTSKÝ SLIB V DOSPĚLOSTI

LŠ Protos, 2019

Miroslav Havlík

„Pokud bychom vynechali skautský slib a zákon,
nemáme právo na existenci
- skauting není jen volnočasová hra,
ale výchova charakteru.“

Miloš „Merkur“ Blažek¹

Skautský slib a zákon jsou zásadními stavebními kameny skautingu. Jsou pilíři, které nesou vlastní skautskou existenci. Skautské desatero bylo vždy chápáno jako životní cesta, ke které se skaut zavazuje a právě slavnostní skautský slib byl začátkem této cesty, kterému mohlo předcházet přípravné období v podobě nováčkovské zkoušky.

Samotnému slibu je ve skautské literatuře vždy věnováno poměrně dost pozornosti. Často se však jedná jen o nejprostší konstatování významu slibu, citováno přesné znění a zdůrazněna jeho morální váha. Kapitoly skautské literatury, které se věnují skautskému slibu, jsou na běžně dostupných skautských webových stránkách, v metodických materiálech, v časopisech či ve skautských knihách obecně rozšířených a dostupných, často ty nejkratší.

Jen při hlubším studiu a podrobnější rešerši materiálů je možné vypátrat střípky, postřehy a zajímavé obohacující názory, které problematiku skautského slibu rozšiřují, přináší zajímavé souvislosti, nahlíží na celou problematiku i z jiného úhlu či popisují a vykládají skautský slib ze zajímavé perspektivy. Samotnou kapitolou je pak problematika skautských slibů u dospělých nově příchozích členů např. do oddílů oldskautů či nově příchozích rodičů v oddílech rodinného skautingu.

Slib a jeho význam

Slib je obecně charakterizován jako řečový akt, při němž jedna osoba ujišťuje druhou, popř. skupinu osob, že v budoucnu něco udělá nebo naopak neudělá. Případně se slibující doznává k nějakému jinému závazku. Při vzájemném slibu je však položen základ právní dohodě, chceme-li formálněji smlouvě. Odlišujeme i slavnostní a zvláště závaznou podobou slibu, která je nazývána přísahou.²

Slib a přísaha mají mnoho společného a v mnohém by se dal skautský slib označit i jako slavnostní přísaha. Prísaha ve svém významu je odvozena od slovesa „(od)přísáhnout“. Tedy sáhnout na „něco“. V přísaze je častým aktem potvrzení právě vložení své ruky na nějaký posvátný předmět, symbol apod.³ Ve skautském rituálu to může být právě stvrzení svých slov položením ruky na českou vlajku, Bibli, oddílovou kroniku či jinou důležitou skautskou knihu apod.

Etymologický význam slova „slib“ vychází ze slova „slíbit“, který se rozvinul ze staročeského „sľubiti“ i ve významu „zalíbit si“. Jde tedy o dokonavý protějšek slovesa „líbit se“. Vývoj významu si lze představit jako „zalíbit si“ – „zalíbit se“ (někomu, či něčemu např. z lásky)⁴. Ze staročestiny je znám také výraz „slubní“ ze závazku, nikoliv z povinnosti.⁵

V této souvislosti je však skautský slib vždy charakterizován jako něco mnohem pevnějšího, stálejšího a zavazujícího. Skautský slib je tedy něco, na co nelze zapomenout. A i když je v dnešní době spíše častější upozorňovat na vžité rčení „sliby – chyby“, tedy časté nedodržování smluveného, v případě skautského slibu by tomu mělo být právě naopak. Na zklamání z očekávaného naráží i Velen Fanderlík, který nabádá, aby skutečný skaut nesliboval věci nemožné nebo něco, o čem neví, bude-li to moci splnit. Nemá se nechat

¹ Metodika, inspirace, hry. Užitečný pomocník při práci s tématy, které se dotýkají historie a myšlenkových základů skautingu. (<https://www.skautskyinstitut.cz/metodika/>), heslo: Kapitola 15. Slib a zákon ve skautských osudech

² <https://cs.wikipedia.org/wiki/Slib> (5.5.2019)

³ REJZEK, Jiří: Český etymologický slovník. Voznice, Leda, 2001. Význam slova: „přísaha“, s. 514.

⁴ Tamtéž. Význam slova: „slíbit“, s. 581.

⁵ MACHEK, Václav: Etymologický slovník jazyka českého. Praha: Nakladatelství Lidové Noviny, 1997. Význam slova: „sľubiti“, s. 554.

uprosit, má vždy odmítnout raději hned, než aby vzbuzoval naději a pak ji zklamával.⁶ V tomto případě je pak bohužel smutnou skutečností, že člověk následně mnohem více ztrácí, než získává. Pozbývá totiž důvěry ostatních. A není většího zklamání, než když někdo zradí cizí očekávání.

Skautský slib je v tomto pohledu však závazkem větším, celoživotním. Je přirovnáván svou vahou ke slibu manželskému, či slibu svátostnému.

Ve svém běžném životě či prostřednictvím sdělovacích prostředků se můžeme se slibem nejčastěji setkávat v podobě např. služebního slibu, olympijského slibu, ústavního slibu, slibu prezidenta republiky či slibu mlčenlivosti. Nejznámější závaznou podobou slibu je však slib o vstoupení v manželství – zasnoubení, označovaný jako „sponsalia“. A i ten, pokud není druhou stranou přijat, není závazný. V církevním prostředí se pak vyskytují sliby řeholní, neboli „vota“, kterými se slibující zavazuje poslušností vůči řádové vrchnosti, k zachování čistoty a k chudobě.

Výjimečně zavazuje slibujícího i jednostranný slib bez projevu souhlasné vůle. V římském právu známe například sliby učiněné ve prospěch obce neboli „pollicitatio“ či „votum“, tedy sliby ve prospěch některého z bohů. Moderní zákonodárství však nepokládá jednostranný slib za závazný. Nemá totiž sám o sobě právních účinků. Teprve přijetím slibu druhou stranou, v jejímž zájmu byl učiněn, vzniká smlouva, která je skutečně závazná pro i slibujícího.⁷ Ve skautském pojetí je skautský slib vkládán do rukou skautského vůdce, který jej přijímá a tím je závazné podmínce učiněno zadost.

Masarykův slovník naučný rozšiřuje charakteristiku slibu jako projev vůle, jímž se někdo zavazuje k plnění nebo opominutí, v jehož prospěch se slib děje. Zmiňuje se také o slibu jednostranném, který se za určitých podmínek, právním řádem jinak stanovených, stává právně závazným. Sem patří například slib darovací, slib o zřízení věna i slib manželství, známý jako zasnoubení, který, byl-li druhou stranou přijat, teprve zavazuje k naplnění tohoto podstaty tohoto slibu.

Slibem je také přísaha věrnosti, poslušnosti, poddanosti například panovníkovi. Podobně nazýváme slibem i přísahu například zaměstnanců či vysokoškolských studentů, který je součástí imatrikulace.⁸

A nakonec Wikipedie charakterizuje vlastní skautský slib jako základní přísahu plnoprávných členů tak zvané velké skautské rodiny. Základní podmínkou je, že skaut, který se rozhodne složit slib skautů či skautek, by měl být řádným členem oddílu a měl by být poučen o skautských zákonech a být rozhodnut podle nich žít.

O hodnotě slibu svědčí i skutečnost, že místo slova „slib“ je možné využít i úsloví „dát své slovo“, tedy vytvořit slovní závazek. Jak již bylo výše řečeno, významově lze skautský slib zaměnit za skautskou přísahu.

Forma a specifika skautského slibu

Skautský slib vyjadřuje tři základní principy skautingu, tedy ty hodnoty, k nimž skauting jako výchovné hnutí má podle svého poslání člověka vést. Přitom přímá forma a podoba složení slibu není předepsána. Je poměrně dost prostoru vyhrazeno individuálnímu přístupu vůdce oddílu či zažité tradici oddílu či střediska. Slib bývá skládán při slavnostních příležitostech, obvykle tak, že slibující před ostatními členy svého oddílu přednese slib a přitom na znamení přísahy položí ruku na některý ze symbolů hodnot, k nimž se skauting vztahuje: na Bibli (věřící skauti), českou vlajku (symbol vlastenectví), kroniku oddílu nebo knihu Základy junáctví (znázornění vlastního praktikujícího skautingu). Skautský slib se často odehrává u slavnostního slibového ohně, kde oheň představuje pravdu, lásku a čistotu. Přenášení symbolických částí tohoto ohně – například vkládáním ohořelých uhlíků z předchozích slavnostních slibových ohňů symbolizuje tradici.

⁶ FANDERLÍK, Velen: Listy Jurovi: Praha: Junácká edice, 1970, s. 53.

⁷ Ottův slovník naučný, 23. díl Schlossar-Starowolski, Praha: Vydavatel a nakladatel J.Otto, 1905, s. 389.

⁸ Masarykův slovník naučný. Lidová encyklopedie všeobecných vědomostí. Díl VI., Praha, 1932, s. 694.

Dá se říci, že přirozenou součástí výchovného charakteru organizace Junák je i příprava adeptů na slavnostní skautskou přísahu. Jak již bylo popsáno výše, jedná se nejen o určitý celoživotní závazek, ale i určitý iniciační rituál, kdy často dítě mladšího věku je svým slibem zároveň přijímáno mezi skauty a skautky. Příprava skautského slibu u dětí či mládeže je tedy běžnou dlouhodobou náplní a praxí družinových a oddílových schůzek, předmětem soukromých rozhovorů při delších výpravách s jednotlivými adepty slibu u většiny skautských výchovných jednotek. Jde tedy fakticky o vyvrcholení mnohaměsíční či mnohaleté přípravy pro vstup člena do skautské organizace mezi ostatní skauty. Ve většině případů skautských slibů má tento adept za sebou již slib vlčete či světlušky, u vodních skautů člků a žabiček. Věk slibujících skautů je spojen také s faktickým přestupem z nižší výchovné kategorie do vyšší.

V případě, že dítě vstupuje do skautského oddílu teprve ve starším věku, je slib často spojen také s nováčkovskou zkouškou. Tedy určitým zažitým prověřením, zda je slibující si schopen alespoň rámcově uvědomit obsah a význam skautského slibu, svého závazku vůči ostatním skautům.

V současné době pojetí skautského slibu i přípravy na něj stále častěji přizpůsobuje individuálnímu přístupu k jednotlivým dětem, je proměňováno dobou i přístupem k organizaci od samotných dětí, ale především i jejich rodičů. Zajímavý je však exkurz do pojetí skautského slibu, který popsal na stránkách kapitánské pošty Josef Heřmánek, člen Hlavního kapitanátu Vodních skautů. Charakterizuje totiž nejen období a skautské ideály první obnovy skautingu po 2. světové válce. Je psán v krátkém období druhé obnovy skautingu v Čechách v letech 1986 až 1972, ale charakterizuje i přístup vůdců oddílů ve třetím období obnovy organizace Junák po roce 1989. Teprve se vstupem do nového milénia se postupně začalo posouvat pojetí skautského slibu dál. Josef Heřmánek k junáckému slibu uvádí, že skautský slib je významným výchovným činitelem, který již od počátků skautingu měl patřičný důraz z důvodu „mravní výchovy“. Samotný skautský slib rozděluje do dvou časových etap. Tou první je tzv. „slibové přípravné období“ a druhou etapou je „vlastní skautský slib“. Je důležité si uvědomit, že po roce 1989 v období třetího obnovení skautingu u nás často vůdcové skautských oddílů vycházely právě z této koncepce a pojmání skautského slibu i přípravy k jeho složení.

Slibové přípravné období začínalo tedy u nováčka složením nováčkovské zkoušky a končilo vlastním složením skautského slibu. Dá se říci, že v dnešní době jsou nováčkovské zkoušky součástí skautského života spíše u tradičněji zaměřených oddílů a středisek. V tomto časovém období měli mít vedoucí oddílů i rádcí zvýšenou pozornost zaměřenou na budoucí skauty a skautky připravující se na slib. Měli sledovat jejich charakterové vlastnosti, povahové rysy i dřívější návyky, které by měly dále rozvíjet a pozitivně formovat. Upevňovány měly být především pozitivní povahové rysy a vlastnosti, fyzické i psychické předpoklady, talent či vlohy. K tomuto formování mělo docházet bez velkých přednášek především formou individuálních rozhovorů a především vlastním příkladem. Adepti slibu byly vedeni především k plnění skautských zákonů a k dobrovolné „uvědomělé“ kázní. Pozitivní výchova a rozvoj dobrých vlastností měla vést k přirozenému pocitu hrdosti a k osobnímu dobrému pocitu z kladných charakterových vlastností, pozitivního myšlení i mravní síly. Brzy mělo přirozeně i docházet k osobnímu vnitřnímu porovnávání dětí se svými vrstevníky z oddílu i spolužáky, kamarády i dětmi z okolí i z rodinného kruhu. Měl být pěstován určitý pocit výjimečnosti, že žijí jinak, než ostatní děti a posilovat tak v nich odhodlání složit skautský slib.

Brzy tak měli nejen oni, ale i jejich okolí pociťovat pozitivní změny v chování a vystupování, rozdíl v myšlení a mravní sílu. Dle dobového pojetí skautské výchovy měl právě tento princip adepty ke slibu naplňovat radostným poznáním vykonaného dobra a vnitřním uspokojením ze získaných mravních hodnot. Mládež v opoře o junácký zákon a hodnoty skautingu měla více věřit. Tento přístup měl vést k toleranci a maximální snášenlivosti, pocitu opravdového bratrství mezi skauty a k dobrovolné kázní. Tyto výchovné metody vycházející z dlouholeté zkušenosti se skautingem přinášely dle slov Josefa Heřmánka kýžené výsledky v podobně hrdé, pracovitě a zodpovědné mládeže s vysokou mírou kázně a osobní pokory, které byly díky družinovému systému ve skautingu tak podporovány. Vyvrcholení tohoto slibového přípravného

období bylo zdůrazněno závažností složení skautského slibu. A období skautských táborů bylo vždy ideálním místem pro uspořádání skautských slibů s veškerou romantikou i vážností, s využitím přírodních kulís, slavnostního ohně a v uzavřené společnosti ostatních skautů z oddílu.

Vlastnímu junáckému slibu měla být věnována obrovská péče, aby okamžik slibu byl jedinečným a důstojným. Nesmělo být nic opomenuto včetně pečlivé přípravy dřeva na slibový oheň, dobře postavenou pagodu táborového ohně. Součástí slibového dne měl být i dostatek času na vlastní duševní přípravu před samotným slibem. Vlastní ceremoniál slibového ohně měl mít trochu jiný charakter než oheň zahajovací či závěrečný. Při zahájení slavnostního ohně byl znovu zdůrazněn obsah skautského slibu i závaznost pro celý život. Vlastní podoba slibů se pak různila dle tradic jednotlivých oddílů.⁹ Tato podoba skautských ideálů a slibu je nám dostatečně dobře známa například z díla Jaroslava Foglara, které popisují život skautského oddílu.

Současná podoba a vnitřní význam skautského slibu a skautského zákona

V případě, že se dítě stane členem skautského hnutí od nejmladší výchovné kategorie a doputuje ve svém skautském životě až k vlastnímu vedení skautského oddílu, může se setkat celkem se třemi skautskými slibů.

Tím prvním je spíše závazek vlčet a světlušek/ čolků a žabiček ve věku přibližně od 7 do 11 let. V minulosti byly tyto nejmladší děti označovány také jako „šotci“.

***„Slibuji, že se vynasnažím,
být poslušným vlčetem své smečky,
se kterou budu hledat nejvyšší Pravdu a Lásku,
že každý den vykonám dobrý skutek.“***

věřící osoby mohou přidat: „K tomu mi dopomáhej Bůh.“

Dívky slibují v podobném duchu:

***„Slibuji, že se budu snažit hledat Pravdu a Lásku,
být prospěšná své vlasti a zachovávat zákon světlušek.“***

(...k tomu mi dopomáhej Bůh.)

Benjamínci, tedy ještě mladší děti ve věku do 7 let se žádným zvláštním způsobem nebo slibem nezavazují, spíše vyjadřují svou snahu o naplnění svého zákona:

***Jsem veselý a usmívám se
Hrají si s kamarády a dělím se s nimi
Poslouchám rodiče, učitele a vedoucí***

U benjamínků jde nejen o nejmladší výchovnou kategorii, ale i historicky nejmladší výchovnou kategorií v organizaci. Společně s benjamínky vstupují do organizace, nebo již jsou jejími členy dávno, dospělí, kteří se sdružují do kruhů v rámci oddílů rodinného skautingu.

Většinou v 11 letech věku a později jsou již děti či mládež vyzváni ke složení skautského slibu:

***„Slibuji na svou čest, jak dovedu nejlépe:
sloužit nejvyšší Pravdě a Lásce věrně v každé době,
plnit povinnosti vlastní a zachovávat zákony skautské,
duší i tělem být připraven pomáhat vlasti a bližním.“***

(...k tomu mi pomáhej Bůh.)

Některé oddíly a střediska přistupují také ke slibu roverskému, který svým charakterem se dá přirovnat spíše k obnově skautského slibu. Na stránkách časopisu Roverský kmen je k tomuto tématu mnoho příspěvků,

⁹ HEŘMÁNEK, Josef: Junácký slib. Kapitánská pošta, 1970, č. 7.

nicméně je zde také uvedeno, že roverský slib je často velmi osobním a uzavřeným obřadem s mnoha specifiky jednotlivých oddílů, proto je průběh roverského slibu často tajný. Určitým návodem pak může být svědectví Mirka „Grizzly“ Vosátky.¹⁰

Vůdce: Přicházíte s přáním státí se členy světového bratrství hochů skautů jako roveři?

Čekatelé: Ano!

Vůdce: Třeba jste byli dříve slabé vůle a pošetilí, jste dnes pevně rozhodnutí činit, jak dovedete nejlépe, abyste vedli čistý život, abyste byli čestnými, důvěryhodnými, přímými ve všem svém konání. Čistými ve všem, nač myslíte, čistí ve všem, co podnikáte, čistí ve vší své řeči? Promyslili jste důkladně, co učiníte se svým životem?

Čekatelé: Ano!

Vůdce: Rozumíte zajisté, co se míní slovem SLUŽBA. Víte, že máte v každém čase dobré nálady vůči ostatním lidem, že se máte přičinit, abyste jim pomohli, i když by vám to nebylo příjemné, i když vám se to nehodilo, i když by to bylo spojeno s nebezpečím pro vás, a že nikdy nebudete očekávatí odměny za takový skutek?

Čekatelé: Ano!

Vůdce: Uvědomili jste si, že stávající se rovery, připojujete se k bratrstvu, ve kterém máme snahu pomoci vám, abyste mohli uplatnití své ideály, ale kde od vás požadujeme, abyste byli poslušní našich řádů a prováděli náš úkol býti užitečný jiným.

Čekatelé: Víme o tom.

Vůdce: Když jste porozumněli všem těmto věcem, žádám vás, abyste složili skautský slib, majíce na paměti, že jeho plnění bude se na vás požadovati s hlediska mužů.

Čekatelé: Slibujeme na svou čest, jak nejlépe dovedeme milovati vlast svou, republiku Československou, a sloužiti jí věrně v každé době. Plniti povinnosti vlastní a zachovávatí zákony skautské, duší i tělem býti hotovi pomáhati bližnímu.

Vůdce: Věřím ve vaši čest a jsem přesvědčen, že se ze všech sil přičiníte, abyste byli věrni svému slibu. Od této chvíle jste členy našeho roverského bratrstva.¹¹

Zkrácenou podobou roveského slibu může být také potvrzení jen drobné rozšíření vlastního skautského slibu:

„Slibuji na svou čest, jak dovedu nejlépe:

Sloužit nejvyšší Pravdě a Lásce věrně v každé době.

Plnit povinnosti vlastní a zachovávat zákony skautské.

Duší i tělem být připraven pomáhat vlasti i bližním.

Přijímám roverské heslo SLOUŽÍM a budu usilovat o jeho každodenní naplňování.

Je mou ctí - jít po stezce života s otevřenýma očima i srdcem, aby má cesta k lepšímu lidství byla jediný úspěch, o který budu stát.

K tomu mi dopomáhej Bůh.“

Slibuji, že jako rover budu plnit dále náš skautský zákon a všechny tři body skautského slibu. Budu pomáhat svému středisku. Budu dále zvyšovat a prohlubovat své skautské teoretické a praktické vědomosti. Slibuji na svou čest, že budu ve všech kmenových záležitostech poslochat své představené kmene a rozhodnutí Sněmu kmene (Petr Jesch-Derliš: Cesta roverského kmene).¹²

Slibuji, že jako rover/rangers budu plnit dále náš skautský zákon a všechny tři body skautského slibu. Řídit se roverským heslem a budu dodržovat stanovy kmene. Snažit se žít podle svých nejlepších zásad a ideálů. Nezištně pomáhat všem potřebným a budu se snažit dále rozvíjet skautské myšlenky. (Roverský slib roverského kmene z Jaroměře)¹³

¹⁰ VOSÁTKA, Mirko: Roverské dopisy. Praha. Nakladatelství Kropáč a Kucharský, s. 49.

¹¹ (Lenka): Roverský slib. Roverský kmen, říjen 2005, s. 17

¹² Tamtéž.

¹³ Tamtéž.

Nadstavbou skautského slibu je v dospělém věku skautů a po složení nezbytných kvalifikací činovníký slib, který slibujícího posiluje v další práci pro skautskou organizaci:

***„Slíbuj na svou čest, jak dovedu nejlépe,
sloužit výchově mládeže
v duchu skautského slibu a zákona.“***

Skautský slib se tedy stal neodmyslitelnou součástí skautské tradice, bez jehož složení v obecné rovině nemůže být člověk považován za skauta.

Slib vyjadřuje především individuální (morální) závazek žít podle slibu a hodnoty v něm vyjádřené svým životem naplňovat. Zároveň je i prvkem skautské výchovné metody, tedy má působit na člověka jako formální akt výchovy, resp. sebevýchovy, který pomáhá hodnoty v slibu vyjádřené zvnitřnit.¹⁴

Ve vztahu ke skautskému hnutí se však člověk stává členem organizace Junák – český skaut již po odevzdání platné registrační přihlášky a po zaplacení povinných členských příspěvků. V chápání hnutí se však skutečným skautem stává člověk teprve složením slibu a především s jeho ztotožněním. V případě skautských slibů u dětí se předpokládá, že k plnému pochopení dojde postupně a dítě si časem i na základě svých vlastních zkušeností uvědomí celou hloubku přísahy. Částečně k pochopení skautského slibu mohou vést rozhovory s vůdcem oddílu, vedoucím družiny apod. Vlastní prožitek slavnostní chvíle však vytváří nesmazatelnou paměťovou stopu, která je následně podporována dalšími společnými prožitky v rámci skautského života. Právě proto jsou často skautské sliby skládány na táboře, na slibových místech, kde neodmyslitelnou kulisou vlastního slibu tvoří určitá romantika či tajemno. Samozřejmě je možné předpokládat, že u osob, které jsou zároveň i duševně i duchovně vyzrálými jsou tyto závazky i pocity mnohonásobně více umocněny. Formou upevnění vlastního skautského slibu je například roverský slib, činovníký slib nebo nejrůznější podoby obnovy skautského slibu při významných okamžicích.

A zatímco mladší dítě ve věku 10 let ještě často nedokáže plnohodnotně pochopit celou hloubku slibu a spíš okamžik vnímá jako tajuplné zasvěcení mezi ostatní skauty, adolescent ve věku po patnáctém roku je již schopen přemýšlet hlouběji o významu. V tomto věku se skautský slib může spojovat také s romantickou představou zasvěcení do skupiny vyvolených a výjimečných osob. Zde je často stavěn skauting do roviny se středověkým rytířstvím, které může být mladším dětem snáze uchopitelné. Správný rytíř je vždy čestný, je ochráncem slabších a je pevný ve svých slibech i činech. Teprve těsně před dospělostí je ve věku 16 – 18 let slib vnímán také jako závazek vůči sobě samému. Toto vnímání je samozřejmě rozdílné nejen dle věku, inteligence, ale i pohlaví. U dospělého skauta je pak zpravidla očekáváno, že skautský slib chápe také jako celoživotní závazek.

Skautský slib však ve své celistvosti je v nejvyšší míře provázán nejen se základními skautskými principy tedy povinnosti vůči Bohu, povinnosti vůči ostatním i povinnosti vůči sobě, ale zároveň i se samotným skautským zákonem, který je stanoven tak, že skaut je

- 1. pravdomluvný**
- 2. věrný a oddaný**
- 3. prospěšný a pomáhá jiným**
- 4. přítelem všech lidí dobré vůle a bratrem každého skauta**
- 5. zdvořilý**
- 6. ochráncem přírody a cenných výtvorů lidských**
- 7. poslušný rodičů, představených a vůdců**
- 8. veselý myslí**
- 9. hospodárný**

¹⁴ https://cs.scoutwiki.org/Skautsk%C3%BD_slib

10. čistý v myšlení, slovech i skutcích

A provázanost se skautským slibem lze vyložit i následujícím způsobem. S principem povinnosti vůči Bohu lze spojit první závazek slibu – sloužit nejvyšší Pravdě a Lásce věrně v každé době. Zároveň však i ve skautském zákoně se této povinnosti týkají hned zákony č. 1., 2., a 10.

Princip povinnosti vůči sobě lze spojit také závazek plnit povinnosti vlastní a zachovávat zákony skautské. Ve skautském desateru jsou naplněny v bodech 8., 9. a především 10. Zároveň lze vycházet také z předpokladu, že nestačí skautský slib jen znát a ovládat skautské zákony, ale plnohodnotné naplnění závazku slibu lze dosáhnout jen osvojením dovedností, vynaložení určité námahy a sebezapření, což samo o sobě je také službou sám sobě.

A nakonec princip povinnosti vůči ostatním lze dát do souvislosti s připraveností pomáhat vlasti a bližním. V zákoně lze k tomuto principu nejlépe stáhnout zákony 3., 4., 5., 6. a 7.¹⁵

Jak již bylo výše několikrát uvedeno, nelze předpokládat, že dítě, které se rozhodne složit skautský slib například na svém prvním či druhém skautském táboře, může plnohodnotně domyslet hloubku svého závazku. Chtělo by se říci, že ani mnoho plnoletých a plnoprávných občanů toho nemusí být schopno po celý život. Přesto ke skautským slibům dochází s vírou, že v následné duchovní a morální cestě bude každý skaut i skautka objevitelem hloubky podstaty skautského slibu. Na úskalí a problematiku skautského slibu u dětí netradičním způsobem upozorňuje Iva „Piskle“ Pecháčková v Roverském kmeni, v prosinci 2007 v článku Protivná pohádka o Svazu zapalovačů a zapálených.¹⁶ Začíná sdělením, že autorka článku vrátila svůj slibový odznak oddílu a k tomuto závaznému kroku a zveřejnění svého úmyslu na stránkách časopisu Roverský kmen se rozhodla, protože ji to přišlo jako jediný jasný a důrazný způsob, jak vyjádřit svůj názor a přesvědčení, že slib a zákon českých skautů je pro dítě, které jej bere vážně, nezdravé. V symbolické rovině pak vypráví krátký příběh, jehož poselstvím je zamyšlení nad předávanými ideály dětem, které však nemohou být ani nikdy naplněny a tak může dojít k deziluzi a k vnitřnímu zklamání i morálnímu zranění v duši dítěte, které předloženým ideálům svých vůdců bezmezně věří.

Otázkou na místě je, zda je tedy žádoucí, aby děti k tak velkému závazku přistupovali, byť se svobodnou vůlí. A nebylo by lepší počkat až na jejich plnoletost a mentální a morální zralost.

Jak již bylo výše popsáno, nemůže tomu tak být ani úplně. Dítě spíše vnímá význam slov, zatímco vlastní smysl a hloubku skautské přísahy může přirozeně plně pochopit až v dospělosti. Je možné předpokládat, že celý rozměr svého slibu si začne uvědomovat v okamžiku přítomnosti u slibů mladších dětí, když je sám již vůdcem oddílu, činovníkem střediska apod.

V této komplexnosti se tedy skautský slib stává základním kamenem skautské výchovy. Dítě, které se stává skautem po složení slibu postupně nalézá hloubku svého závazku. Samotný slib bez výše uvedených základních ustanovení se může stát brzy jen skupinou dobrých úmyslů a zbožných přání. Slib je však postaven na základním předpokladu, že skaut své předsevzetí v rámci svých možností plní. To je také obsaženo ve vlastním skautském zákoně, který není postaven tak, že určuje „skaut musí, skaut nesmí“. Naopak říká jen „skaut/ skautka JE!“

Skautský slib v oddíle

A co dál? Jak dále pracovat se skautským slibem, když k němu mnohdy došlo v dětství. Tato spíše jen řečnická otázka by mohla být zodpovězena tvrzením, že pro plně dospělého skauta přece nabízí skauting možnost složení činovníckého slibu, pro rovery se pak nabízí obnova skautského slibu v podobě roverské přísahy.

¹⁵ CVRČEK, Vladimír: Myšlenkové základy skautingu. Námořní akademie – Čekatelský lesní kurz vodních skautů. Červenec 2015. s. 7-13.

¹⁶ PECHÁČKOVÁ, Iva: Protivná pohádka o Svazu zapalovačů a zapálených. Roverský kmen. Prosinec 2017.

Může se zdát, že zatímco hlavním tématem této práce je skautský slib v dospělosti, dosud jsme se mu věnovali jen okrajově. Pravdou však je, že vše, co bylo dosud výše uvedeno a dáno do souvislostí s mladšími výchovnými jednotkami, plnohodnotně platí i pro skautské sliby složené v dospělosti.

Sama základní výchovná metoda skautů - družinový systém, navádí členy skupiny, aby se s danou družinou, oddílem či širší skupinou skautů a skautek, či vlčat a světlušek či dospělých identifikovala, přijala stejné morální závazky. Mimo jiné právě k tomu slouží i určitý předstupeň plnohodnotného členství - pro každý oddíl rozdílně dlouhá a svými parametry rozdílná čekací lhůta i samotná podoba slibu se slavnostní atmosférou.

Především očima dětského diváka i účastníka se stává tato chvíle nezapomenutelným zážitkem s obrovským morálním přesahem a dozvukem. Jak tuto situaci ale uchopit u dospělého člověka?

Zajímavým detailem skautského slibu je vlastní dovětek, "jak dovedu nejlépe". Nejde tedy slib, ve kterém může člověk uspět či zklamat, ale cestu, která stále vyzývá k naplňování, k vlastní cestě po zdokonalení, k zamyšlení, zda člověk může naplnit svůj slib lépe, ale i v případě ztráty správného směru navádí k návratu ze slepé cesty. Podstatou tedy je i uvědomění si vlastních chyb i nedokonalosti, aby předsevzetí, aby příště bylo „lepší“.

Podle Daniela „Simby“ Vychodila slib nesmí být formalitou, pouze podmínkou. Stejně tak nováčkovská zkouška by neměla být přípravou na samotný skautský slib, jen její podmínkou. A slib by měl naplňovat více než několik podepsaných bodů ve stezce, o slib by měly požádat samy, důležitý je vlastní moment rozhodnutí¹⁷. Samotný slib by však neměl být jen cílem, ale začátkem cesty.

Zajímavé svědectví je v souvislosti se skautským slibem zachyceno na stránkách Roverského kmene, kde je popsána situace kdy v minulosti byly slavnostnímu slibovému ohni přizváni všichni - i rodiče, návštěvy, skauti i skautky, kteří slib neskládali, kdokoliv se chtěl přijít podívat, přišel. Před časem se rozhodli pro změnu a zavedli pravidlo, že ke slibovému ohni mohl mít přístup jen skauti a skautky, kteří mají již slib složený nebo jen ti, kteří jej právě skládali. Dle svědectví se brzy dostavila změna v chápání slibu i jeho vážnosti.¹⁸

Slib je celoživotním závazkem. Takto k němu přistupuje i Mirko „Grizzly“ Vosátka při vzpomínkách na svůj slib na letním táboře na Dyji.¹⁹

Skautskému slibu se krátce věnuje i Lenka Poludová ve své absolventské práci. Zdůrazňuje vlastní rozhodnutí ke složení slibu a dobrovolné nastoupení na zvolenou cestu: „*Od okamžiku slibu je slibující odpovědný v čase za to, co slíbil.*“ A za svůj slib se stává člověk odpovědným nejen zítra a pozítří, ale po celý život. V otázce dobrovolného podstoupení slibu v takové míře odpovědnosti a závazku je možným důvodem potřeba člověka ukotvit sám sebe. Slib nutí ke splnění a naplnění závazku, který je i ve skautském slibu vkládán nejvyšší Pravdě a Lásce, tedy autoritě největší... k tomu má člověku dopomáhat Bůh. Neboť: „*Všechny významné události v životě skauta, ať už skautský slib, udělování hodností nebo přijímání do oddílu, by měly být povýšeny na obřadní a tedy nezapomenutelné. Měly by se otvírat posvátnému a tím nabýt hlubšího smyslu. Neboť uskutečňováním rituálů se uchovává tradice*“²⁰

Skautský slib v dospělosti

V nedávné době si členové Junáka připomínali významné stoleté jubileum od svého založení i výjimečné období 30 let, kdy od roku 1989 po zatím nejdelší nepřetržitou dobu se organizace rozvíjí. V souvislosti s tím lze říci, že organizace Junák – český skaut je stále přední volnočasovou aktivitou dětí a v poslední

¹⁷ VYCHODIL, Daniel: Příprava na slib. Skauting, květen 2007.

¹⁸ Roverský kmen, říjen 2002, s. 28.

¹⁹ VOSÁTKA, Mirko: Roverské dopisy. Praha. Nakladatelství Kropáč a Kucharský, s. 49.

²⁰ POLUDOVA Lenka: Skauting a sakralita, s. 14 – 15. Absolventská práce. VLŠ Geminy, s. 22.

době i jejich rodičů. Nejlépe to vystihuje rozhovor Slavomila „Naschville“ Janova s Ladislavem „Bilbem“ Pelclem na téma „Dospělí ve skautingu? Změny připravujeme na příští valný sněm“, který vyšel v dubnovém čísle Skautského světa v tomto roce.²¹ V rámci zpracovávaného tématu skautského slibu dospělých se zaměřením na oddíly rodinného skautingu jsou zde mimo jiné naznačeny i pro tuto práci zásadní proměny organizace Junák v posledních letech.

Zejména je zde uvedeno, že dospělých členů organizace, která dnes čítá na 64.343 členů, je více než třetina. Jak sám Bilbo uvádí, teprve před pěti lety byly organizaci Junáka ukotveny také oficiálně oddíly rodinného skautingu. Ty začaly ve svých řadách sdružovat především rodiče s dětmi ve věku benjamínků i mladších dětí. Nejdříve se jednalo spíše o skautské vůdce a činovníky, kteří ani po založení rodiny nechtěli zůstat mimo dění ve skautské organizaci, nicméně na plnohodnotné vedení oddílů kvůli pracovním a především rodičovským povinnostem již neměli čas. Poměrně tolerantní podmínky při vzniku oddílů rodinného skautingu podpořily vznik této platformy. Tyto rodiny se svými dětmi však přilákaly do svých řad i nováčky, tedy další dospělí a jejich rodiny, kteří do té doby nemuseli mít se skautingem dosud žádnou osobní zkušenost a přicházeli do oddílů na základě dobrých referencí a zkušeností známých. Často mohlo hrát roli i osobní očekávání či naplnění vlastních dětských snů, které se teprve v dospělosti mohly realizovat. V této fázi členství těchto osob se však oprávněně můžeme dotazovat, zda registrování dospělí členové oddílů rodinného skautingu a jejich malé děti v předškolním věku lze považovat pouze za členy organizace (v případě, že jsou v jednotce registrováni, platí členské příspěvky a podílejí se i na chodu např. střediska) nebo je lze pokládat za plnohodnotnou součást skautského hnutí. Pokud totiž neskautovali tyto osoby v dětském věku, často v jejich případě je možné počítat s absencí skautského slibu - důležitého skautského morálního závazku.

Jejich zapojení a objektivní důvody členství v organizaci jsou především směřovány přes jejich děti, kvůli kterým vyhledávají podobně zaměřené rodiny, aby svým dětem vytvářeli přátelské bezpečné prostředí v blízkosti dalších dětí. Ve snaze dát dětem také morální příklad v kombinaci s vlastními nenaplněnými sny z dětství nebo mládí mohou přijímat symboliku skautské organizace do té míry, že se rozhodnou složit také skautský slib.

V první řadě je však důležité předpokládat skutečnost, že v dospělém věku se přirozeně jedinec již nerad zavazuje a jeho ochota se podřídit jakémukoliv závazku bez zjevného hmatatelného přínosu pro něj osobně je spíše sporadická. Větší ochotu ke skautskému slibu by bylo možné předpokládat u duchovně vyzrálých a věřících osob, které mají s určitým typem závazku, slibu apod. osobní zkušenost ze svého života. V případě, že jsou přesvědčeni o správnosti svého konání, zavázání ke slibu je v jejich případě obvykle nejen trvalejšího a vážnějšího charakteru, ale dokáží k němu přistoupit s plným vědomím a odhodláním tak, jak pravidelně přistupují k vyznání své víry ve svém soukromém životě. I souvislost mezi rituálem církevním a skautským slibem s bohatou symbolikou a duchovním přesahem lze poměrně snadno nalézt.

V tomto případě je možné stavět do protikladu ostatní oddíly dospělých - oldskautů, kteří vyhledávají přátelské zázemí bez ohledů na to, zda ještě děti nemají, nebo naopak jsou děti již odrostlé a žijí si prakticky svým vlastním životem. U těchto osob pak může skautský slib znamenat především pevnější sepětí a určitý iniciační rituál, který je přiblíží více do skupiny osob, se kterými vyznávají stejné hodnoty, sdílí s nimi volný čas a vyhledávají jejich společnost při nejrůznějších setkáních či výročních akcích.

Zde je důležité především uvést, že dospělá osoba, navíc v případě, že má svou vlastní rodinu s malými dětmi, se jen velmi těžko zavazuje k nějakému zásadnímu morálnímu slibu či závazku a o to složitěji, pokud k tomuto kroku by neměla dosud závažnější důvod.

Přítom ovšem nelze dospělé členy rodinného skautingu spojovat s oddíly oldskautů, zasloužilými vůdci oddílů či činovníky středisek a vyšších organizačních celků. Fenomémem posledních let je vstup nově

---

²¹ JANOV, Slavomil: Dospělí ve skautingu. Změny připravujeme na příští valný sněm. Skautský svět, duben 2019, s. 22 – 23.

příchozích dospělých bez předchozí skautské minulosti, kteří vstupem do organizace Junák např. naplňují své dětské sny, jsou motivováni ušlechtilými hodnotami svých přátel nebo přistupují do oddílů často jako technická podpora oddílů, ve kterých již skautují jejich děti.

Je možné naopak předpokládat, že u osob, které svůj duchovní život zanedbávají, staví se odmítavě k víře či jí přímo opovrhují nebo vědomě popírají, se výzva k složení jakéhokoliv slibu a osobního závazku stává velmi problematickou. V případě, že nevidí žádnou hmatatelnou a okamžitou výhodu z toho plynoucí pro svou osobu, pak často jakýkoliv závazek odmítá nebo s ním váhá.

V rámci přípravy této práce se podařilo získat odpovědi několika skautských vůdců, kteří shodně potvrdili ve všech případech, že se skautským slibem dospělého se již v minulosti setkali. Nicméně tento akt se uskutečnil velmi výjimečně a ojediněle.

V první řadě byl pravděpodobně jedinec motivován vlastní uvědomělou touhou z dětství nebo mládí se stát plnohodnotnou součástí skautského světa. Druhou významnou motivací je jednoznačně snaha o sounáležitost se skupinou osob, které již ve skautském hnutí působí, se kterými se dotyčná osoba pravidelně schází a nesložení skautského slibu vnímá spíše jako handicap oproti ostatním členům oddílu, skupině přátel a kamarádů.

Zajímavou informací uveřejněnou na stránkách Skautského světa je krátké připomenutí mezinárodní konference „Slibuji na svou čest. Význam skautského slibu“, která se uskutečnila v Praze v červnu 2011. Tři debatní večery a závěrečná celodenní diskuze byla naplněna úvahami nad významem a hloubkou skautského slibu. Z tohoto setkání vyšel sborník „Slibuji na svou čest. Význam skautského slibu. Libri prohibiti. 2011“, který však byl vydán pouze v limitovaném množství a proto je poměrně nedostupným.²²

Skautský svět také uvádí dva rozdílné příklady skautského slibu v dospělosti. Tou první je zpráva „Na slib není nikdy pozdě“ o tom, že díky kmeni dospělých Junáka mají možnost poznat ojedinělost skautingu i ti, kteří z různých důvodů se k němu v minulosti neměli možnost dostat. Referuje o slavnostním skautském slibu Bohumila Koláčka - Abbého, nováčka pražského klubu Jestřábi, který v roce 2014 skládal v pokročilém věku svůj skautský slib přímo u hrobu A.B.Svojsíka na Vyšehradě²³

Zajímavý pohled na celou problematiku také přináší autorky Zdenča Pušová a Bára Vobořilová, které vyzpovídali Václava „Štípa“ Špačka, který svůj skautský slib skládal v 42 letech, především pod vlivem materiálů z ekumenické lesní školy. Zaujal jej skauting jako velmi náročná cesta nejen dovednostně, ale i duchovně. Výzva pro život, prošel několika skautskými kurzy, vůdcovská škola Gong, Ekumenická lesní škola, ILŠ Collegium a v době rozhovoru byl nejen vůdcem oddílu, ale zastával i důležité organizační funkce ve svém středisku.²⁴

Doplňující literatura

LEŠANOVSKÝ, Karel – NOSEK, Václav. Poznámky k vývoji českého skautského slibu. Praha: Historická komise Junáka, 2001.

POLUDOVA Lenka: Skauting a sakralita, s. 14 – 15. Absolventská práce. Geminy.

ZAJÍC, Jiří - Edy: Příběhy ke skautskému zákonu a slibu. 2017

EDY: Nikdy nekončící dobrodružství. Kapitola Slib a zákon - průvodci duchovním životem. s. 75 a dále.

* První pomoc ke slibu - pro V. skautský sněm, 1992

* Vychodil Daniel - Simba (www.skaut.cz/dokumenty - 3 dílný seriál)

* Skauting 2004/2005 - úvahy Petra Hájka - Balúa - ke slibu vlčet

²² Slibuji na svou čest. Skautský svět, červen 2011, s. 11.

²³ Na slib není nikdy pozdě. Skautský svět, říjen říjen 2014, s. 5

²⁴ PUŠOVÁ, Zdenča - VOBOŘILOVÁ, Bára: Skauting jako jednoznačná výzva pro život. O hledání a umění dialogu. s. 20.- 21. Skautský svět, únor 2013.

Součástí přípravy pro tuto práci byl také příkladový dotazníkový průzkum. Všem respondentům na tomto místě velmi děkuji za velmi důležité obohacení této práce právě o vlastní svědectví. Děkuji.

OTÁZKY

1. Setkal jsi se někdy se skautským slibem u dospělé osoby?
2. Pokud ano, skautovala tato osoba v dětství/ mládí a ke slibu se nedostala, nebo byla přivedena ke skautingu až v dospělosti? - Z jakého důvodu (dětí, rodina, kamarádi)?
3. Jaké si myslíš, že byly nejdůležitější podněty (důvody) k tomu, aby tato osoba v dospělosti složila?
4. Myslíš si, že skautský slib v dětství/ mládí a v dospělosti se od sebe liší - např. závažností slibu, mírou uvědomění si?
5. Byl skautský slib v dospělosti podmíněn nějakou zkouškou, zkušební dobou, prověřením osoby?
6. Znamenal skautský slib v dospělosti pro tuto osobu nějaký zvláštní výjimečný závazek? ... Změnilo se skutečně něco v jeho životě?
7. Byl tento skautský slib dospělé osoby i jiný - výjimečný pro pro skautského vůdce, který slib přijímal? Stal se tento vůdce např. patronem slibujícího, nebo slib přijímali zvláštní představitelé organizace Junák v daném místě - např. vyšší činovníci?
8. Jakou měl skautský slib dospělého podobu? Byl něčím výjimečný - jiný, než znáš?
9. Posunul skautský slib dospělého jeho osobu ve vztahu k oddílu/ středisku popř. přístavu nějak dopředu (stal se z něj další vedoucí nebo jen člověk, který technicky pomáhá oddílu více, než kdyby skautský slib složený neměl)?
10. Jak by měl dle tvého názoru vypadat skautský slib dospělé osoby? Jaké by měl mít důvody, podmínky, očekávaná naplnění?

David "Cedník" Svoboda, 4. přístav vodních skautů Jana Nerudy Praha, hl. kapitán vodních skautů ČR

1. ANO
2. v rané dospělosti (18 let), kamarádi byli skauti
3. ---
4. vnější, potřeba sounáležitosti k roverské skupině i ideově, jak hodně vnitřní nedokázu říct
5. nevím, ale spíše bylo jasné, že dotyčný na to má, tak se to připravilo a na slavnostním večeru cestou na Říp se uskutečnilo.
6. to nevím - bylo to kontinuální, ale nepochybně si závazek uvědomuje a uvědomoval
7. byl to jiný slib, byl to slibový oheň vyloženě k této příležitosti, nebyli vyšší činovníci - bylo nám všem okolo 18 let.
8. NE, byl podle naší přístavní tradice
9. NE
10. měl by splňovat jak technicko-fyzickou, tak mravní a ideovou stránku věci a rozmluvy o významnosti slibu jsou zde hlubší. A vycházet by to mělo od osoby, co slib chce, popř. nabídkou komunity, nikoliv nějakého tlaku.

Kontakt: cednik@email.cz

Odpověď dne: 1.5.2019

Milaj "Jelen" Hanuš, 77. oddíl VS Lososi, středisko K. Šimka Hradec Králové

1. Ano, osobně jsem skládal skautský slib 2.září 2018 ve svých 54 letech.
2. Jsem typický "skaut bez lilie", skautoval jsem v letech 1975-1986, kdy jsem oddíl krátce i vedl.
3. Celoživotní pozitivní vztah ke skautingu. Bezprostředním podnětem byla nabídka kapitánky oddílu VS, abychom založili další oddíl VS a já abych jej vedl.
4. Rozhodně záleží na věku, nicméně i slib v 14-15 letech má jinou sílu, než slib v 11 letech. Ve svém věku to chápu především jako závazek k určité aktivitě, činnosti.
5. Pohovory s vedoucím střediska.
6. Ano, chápal jsem to a chápu jako závazek vybudovat oddíl a vést jej po určitou dobu. Čili slib je pro mě především závazkem práce pro organizaci.
7. To je asi spíš otázka na vůdce střediska, kterému jsem slib skládal (Petr Mikeš - Kocourek, E: petr.mikes01@seznam.cz)
8. Myslím, že to byl tradiční slibový rituál hradeckých vodních skautů.
9. Viz odpověď č. 6.
10. Slib, který jsem osobně zažil byl dostatečný. Hezký rituál, pouze mezi dospělými činovníky, mezi 4 lidmi, na rituálním místě spojeném s velkou tradicí. Předcházel mu velmi partnerský pohovor - svůdcem střediska o mé motivaci, představě práce pro oddíl atd.

Kontakt: jelen01@skaut.cz

Odpověď dne: 2.5.2019

Vladimír "Vezír" Cvrček, 30 oddíl Mroží, přístav vodních skautů Flotila Liberec, emeritní hlavní kapitán vodních skautů

1. Ano, v nepřehlédnutelném počtu: činovníci přístavu v letech 1968 – 70 a dospěli po r. 1990, v současné době průběžně při přijímání dospělých kategorie OSN (oldskauti nováčci).

2. V období 68 – 70 jsme byli v přístavu dva s pouze vlčáckým slibem z r. 1949, asi 6 se slibem skautským, dalších cca 8 začalo skautovat a skládat slib jako dospělí. V r. 1990 podstatná část mladších členů přístavu skládala skautský slib, někteří dospělí jej obnovili.

V současné době z 26 registrovaných členů mého oddílu-klubu dospělých skládalo slib až v dospělém věku 9. 2 nás vědomě vyhledali jako vodní skauty (přestože byli kdysi pěšáky, kteří slib nestihli), zbytek nás potkal jako „dobrou partu na vodě“. Z těchto je 5 zároveň rodiči členů přístavu.

3. Každému, kdo mezi nás přijde jako do party, nabízíme účast na akcích, jako by byli řádnými členy – pravidelné schůzky 1x měsíčně, vlastní vodácké akce cca 4x ročně, doplňující akce jen pro dospělé (zabíjačka, společné narozeniny, návštěva výstav v Praze, výpravy do Libereckého a okolního podzemí, ...), pomoc ostatním oddílům a přístavu (správa klubovny, loděnice, pozemku, ... , pomoc při závodech, pomoc při vedení a táborech vlčat, ... Po nejméně roční (často delší) době vzájemného soužití nabízím možnost složit slib. Protože to není automatické, je to bráno jako projev důvěry a odměna.

4. Současné znění slibu je pro 12-13 letého (kdy se nejčastěji slibuje) hůře pochopitelnou větou, spíše povinnou formulí iniciačního obřadu. Roveři a rangers již obsah vnímají tak, že mohou spolupůsobit při jeho výkladu, dospělí si zpravidla závažnost tohoto slovního závazku uvědomují zcela. Ve dvou případech se dospělému slibujícímu stáhlo hrdlo tak, že nebyl schopen mluvit (já slib předříkával a on v podstatě jen přikyvoval – slib nevyslovil, ale složil). Několikrát se přihodilo, že dospělý požádal o odložení termínu, protože se „ještě necítil“. Víím, že se poptával u jiných svých skautských známých, zda si oni myslí, že „na to má“.

5. Viz bod 3. - Doplněno o besedování o třech principech, resp. znění slibu a zákona. Plnění bodů zákona zpravidla vnímáno jako lehčí než závazek slibu.

6. Viz předchozí body, spíše šlo vždy o nabídku ve formě důvěry ze strany vedení oddílu, takže k velké změně chování, charakteru, jednání nedochází (kromě zvýšeného pocitu odpovědnosti, důrazu na splněné slovo, atd.).

7. Výjimečný je tou zdůrazněnou vzájemnou důvěrou ve spojení výběru a ochoty (viz bod 4.). U nás je slib dáván ohni, lilii (či Základům junáctví) se zdůrazněním, že každý slibuje sobě. Přítomni jsou činovníci oddílu nebo přístavu. Sympatické je, chce-li někdo skládat slib vysloveně za mé přítomnosti. Ještě nedávno jsem vyšším činovníkem byl, ale to u slibu roli nehraje.

8. Náš slib dospělých má jen dvě možné formy: Slib výlučně dospělých u ohně na našem pozemku u řeky Nisy (ev. u svíček ve srubu) za přítomnosti většiny členů oddílu OS. Takový slib zdůrazňuje přijetí do „klanu“. Slib na táboře současně se slibem vlčat a skautů, pokud možno v romantickém zákoutí (rokle s vytesanou lilii) za obřadního příchodu buď všech nebo pouze slibujících. Takový „trívrstvý“ slib zdůrazňuje pomoc při skautské výchově a skautům a vlčatům vzájemnou součinnost generací.

9. Slib skládaný za podmínek, které jsem uvedl, slibujícího asi výrazněji neposouvá, jen zdůrazňuje závazek plnění povinností vlastních a skautských zákonů. Takoví dospělí jsou pro přístav rezervou pro technickou i organizační činnost, doplňují počty, kde je třeba zvýšit bezpečnost, jsou instruktory a překleňují nedostatek vedoucích při jejich náhlém odchodu nebo indispozici. Tři ze zmíněných OSN se na několik let stali kapitány nebo zástupci (palubními) oddílu vlčat, protože „na to měli“. Vždy k nim byli připojeni 1-2 roveři více ovládajících „skautovno“, případně vodáckou praxi. Problémem je vždy v doplnění požadované skautské a vodácké kvalifikace dospělým, který půl své dovolené věnuje táboru a zbytek chce dát rodině (a pro jeho udržení a motivaci je mu nabízena klubová činnost, v našem případě kupř. jachetní týden ve Středozezemním moři).

10. To, co jsem popsal, je má ověřená praxe. Slib dospělého je vyvrcholením našeho přátelství, vyjádřením znalosti tří principů, ochoty žít podle skautského zákona a závazku být připraven pomáhat při výchově.

Kontakt: vezir.cvrcek@gmail.com

Odpověď dne: 2.5.2019

Petr "Zip" Němec, OVS Bobří Řevnice, středisko Lesní moudrost Dobříchovice

1. Ano, nepřímo (ne v našem středisku).

2. Byla přivedena až v dospělosti, (uzavřela manželství se skautem)

3. Tak to nevím, myslím že asi hodně působilo nejbližší okolí

4. To záleží na osobnosti slibujícího, v dospělosti je podle mého uvědomění si co slibuji větší

5. V podstatě ano, než došlo ke slibu byla osoba postupně zapojována do fungování střediska.

6. Neumím odpovědět.

7. Neumím odpovědět. Pokud si dobře pamatuji tak slib proběhl pouze v přítomnosti dospělých (činovníků střediska), tím se určitě lišil.

8. Jednalo o standardní slib, výjimečný byl místem a přítomností pouze dospělých.

9. Myslím si že na působení ve středisku slib zásadní vliv neměl, dotyčný vedoucího nikdy nedělal a ani dělat nechtěl, jak před slibem tak i po něm působil jako technická podpora.

10. Tak to je hodně těžká otázka, rozhodně bych nevymýšlel jiný slib pro dospělé, skautský slib je jen jeden. Důvody můžou být různé (děti, rodina, kamarádi, naplnění dětského snu...). Myslím, že v případě slibu dospělé osoby jsou důvody slibujícího víc osobní a konkrétní, hodně záleží na osobnosti slibujícího i osobnosti přijímacího (činovníka kterému dotyčný slibuje).

Kontakt: zip@skaut.cz

Datum odpovědi: 2.5.2019

Dalibor "Dalis" Zeman, přístav Poseidon Opava

1. Ano, setkal. U nás v přístavu se to týkalo asi 5 oldskautů, kteří přišli do organizace v dospělém věku
2. Většina jich nikdy neskautovala, ale například chodila do turistického oddílu mládeže (TOM), nebo do pionýra, nebo střediska volného času. Po ukončení studií a při založení rodiny přišli do skautského hnutí se svými dětmi, s nabídkou pomoci při práci s dětmi.
3. Důvody jsou následující: 1. chce se plnohodnotně stát členem společenství 2. chce jít příkladem mladším (svým postojem, chováním, morálními zásadami a pod.). 3. je to částečně i splnění svého snu - nalezení smyslu života 4. forma postoje pro utváření společnosti
4. Skautský slib v dětství je trochu jiný než v dospělosti. V dětství si ještě do hloubky neuvědomujeme morální podstatu slibu, kdežto v dospělosti je to uvážené rozhodnutí s uvědoměním všech povinností a odpovědností, které jsem slíbil.
5. Skautský slib byl podmíněn splněním zkoušky na úrovni skautské stezky, schválením přístavní rady a hlavně vůdcem daného oddílu. Zkušební dobu jsme neurčovali.
6. Pokud vím tak dotyční si slib vzali jako osobní závazek, dodržování zásad dle skautského slibu byla pro ně výzva jak změnit svůj dosavadní život.
7. Výjimečný byl nejen pro vůdce ale i pro ostatní činovníky. Všichni jsme cítili oddanost dospělé osoby k jeho odhodlání začlenit se do skupiny plnohodnotně a sdílet se skupinou společná dobrodružství, ale také zodpovědnost nejen za sebe, ale i za druhé.
8. Podobu měl stejnou jako každý jiný, ve společenství všech přítomných skautů a skautek, kteří také slibovali. Je to příklad toho, že slib se může složit v každém věku a je to motivační i pro nové lidi. (třeba z řad rodičů).
9. Posunul ho hlavně v tom, že cítí větší závazek, zodpovědnost k našemu společenství.
10. Měl by být důstojný - slavnostní oheň, přístavní rada, nebo jiná přístavní akce. Neměl by se dávat na požádání, ale měl by vyplynout s dosavadní práce daného člověka, ale také dle jeho morálních zásad. Očekávání pro mne je posílení týmu, oživení mnohdy stereotypní práce, přinášení nových podnětů pro naši činnost.

Kontakt: dalis.zeman@seznam.cz

Datum odpovědi: 3.5.2019

Miroslav Rypáček

1. ANO
2. v dospělosti, kamarádi
3. vlivy okolí, jezdil s námi na akce, takže by bylo divné kdyby se skautem nestal
4. určitě je míra odpovědnosti jiná, starší člověk spíše dohlédne co při slibu říká
5. jezdil s námi cca 3 roky na výpravy, žádná další zkouška nebo lhůta nebyla
6. NE
7. nemyslím, že by byl slib jiný
8. NE, byl stejný jako u ostatních dětí
9. před slibem i po slibu fungoval u oddílu jako osoba technicky vypomáhající, takže žádná změna
10. nemyslím, že by měl být jiný

Kontakt: MRypacek@seznam.cz

Datum odpovědi: 3.5.2019

Miroslav "Pytlík" Čemus, přístav Neratovice

1. Ano
2. Až v dospělosti, přivedli ji kamarádi
3. Začala mezi nás chodit, poznávala skautské soužití a vztahy a vlastně se s nimi ztotožnila, bylo to to co ji naplňovalo.
4. Jednoznačně ano. dospělá osoba, která tímto na sebe odpovědnost si plně uvědomuje, že slibuje na celý život, že se jedná o styl života. To dítě nikdy plně nepochopí.
5. Ano, zkušební dobou a před slibem několika hodinovým povídáním o skautingu a jeho cílech.
6. Myslím, že se stala "lepší", ale to je osobní pocit.
7. Slib jsem od ní přijímal já, měl jsem té době i vyšší funkce.
8. Byl proveden standartním způsobem, ale bylo to více emoční.
9. To lze objektivně posoudit, pokud existuje srovnání. Z tohoto člověka se stal nepostradatelný člen vedení přístavu.
10. Asi to je napsáno výše. Jinak o tom by se dalo diskutovat delší dobu

Kontakt: Miroslav.Cemus@seznam.cz

Datum odpovědi: 3.5.2019

Vladimír "Vlk" Kopriva

1. Ano, byl jsem při slavnostním slibu dospělé členky oldskautského klubu
2. Ne, tato žena v mládí neskautovala, mezi skauty (oldskauty) ji přivedl její manžel, skaut.
3. Ke složení slibu ji přivedlo krásné prostředí, do kterého se v dospělosti dostala.
4. Určitě se skautský slib skládáný v dospělosti liší od toho, skládaného v dětství: mírou uvědomění si závažnosti slibu.
5. Pokud je mi známo, žádná zkouška nebyla potřeba. "Zkouškou" bylo defacto její bezvýhradné přijetí skautských zásad a plné zapojení do skutečného společenství.
6. To nevím, ale jsem si jist, že ano.
7. Byl výjimečný tím, že všichni, kteří byli přítomni, byli hluboce dojati a upřímně potešeni celým aktem.
8. Slib byl skládán večer při táborovém ohni, a to nikoliv do rukou jednoho člověka - vedoucího, ale všem přítomným dospělým.
9. OS klub stále existuje a dotyčná sestra v něm aktivně působí; její děti rovněž skautují.
10. Dospělý člověk by měl umět vyložit, co pro jeho i mimoskautský život znamenají skautské principy.

Kontakt: kopriva.vlk@centrum.cz

Datum odpovědi: 4.5.2019

Marcela "Wattapa" Pokorná, středisko Plaňany

1. Několikrát. Z mého nejbližšího okolí u mne a u mého tatínka.
2. Oba jsme skauti od dětství. Já jsem v dětství skauting oficiálně nezažila, takže jsem skaut byla jen v duši a tatínek si stihl před vítězným únorem udělat slib vlčat.
3. Oba jsme si splnili dětský sen.
4. Myslím si, že v dospělosti si člověk více uvědomí závažnost slibu/tedy pokud ví, co opravdu znamená být skaut, ne jen "chodit do skauta".
5. Ani jeden z nás nemusel skládat nějakou zkoušku. Dostatečně prověřeni jsme byli léty práce pro děti a mládež ve skautském duchu ještě před posledním obnovením skautingu, oba jsme zakládající členové našeho střediska a oba nás znala spousta starších skautů.
6. Nevím jak u tatínka, ten je stále stejný a v mém případě se také asi nic výjimečného nezměnilo. Snad jen to, že jsem mohla ve svobodné zemi svobodně nahlas říkat, že jsem skaut.
7. Tatínek skládal svůj slib do rukou svého vlčáckého vůdce z roku 1946 a já pak také, jelikož je to pro mne člověk, kterého si velice vážím. Mimochodem je to dnes nejstarší člen našeho střediska, je mu 93 let.
8. Sliby měly více méně stejnou podobu jako sliby dnes. Tzn. náš střediskový rituál: vybrané slibové místo, pečlivě upravené, slib na Základy junáctví do rukou osoby, které si vážíme, jen slova samotného slibu měla podobu z roku 1990.
9. Tím, že jsme oba zakládající členové střediska a splnili jsme si dětský sen, k tomu není co dodat.
10. Velice těžká otázka. U dětí se předpokládá splnění nováčkovské zkoušky, určitá doba strávená v družině a v oddílu a poznání dítěte svým vůdcem. U dospělého toto odpadá, důvodem by tedy měla být snaha o práci v oddíle/středisku/přístavu/, podmínkou by mělo být to, že dotyčný má představu, co to znamená být skaut a očekávaná naplnění...ať je nás stále víc, těch kteří jsou opravdu skauty.

Kontakt: wattapa@seznam.cz

Datum odpovědi: 5.5.2019

Pavel Kolář, přístav Neptun Znojmo

1. Ano, v dalších odpovědích budu rozlišovat dva případy: a) slib dospělého na Námořní akademii; b) přechod Neptunu do Junáka v r. 2001/2002
2. a) neznám podrobnosti; b) návrat původně skautského oddílu do organizace (předpokládám z obecně známých důvodů)
3. a) neznám podrobnosti; b) u většiny vliv okolí, u iniciátorů přestupu (např. já a David) předpokládám i vnitřní motivaci a přesvědčení
4. a) i b) samozřejmě, z tohoto důvodu některé oddíly mají tradici obnovování slibu, protože slib 12-ti letého vlčete a 16-ti/ 18-ti letého mladého člověka jsou vnitřně jiné, je to rozdíl mezi naučenou básničkou a vědomím principů
5. a) i b) u mně známých případů šlo spíše o dovršení určité dlouhodobé cesty
6. viz bod 5) domnívám se, že je to spíše naopak, ke změně musí dojít před slibem
7. a) slib přijímal tehdejší hlavní kapitán v přítomnosti svědků (důstojníků Námořní akademie); b) dva příklady - připravovali jsme činovníky pro nově vznikající skautský oddíl, skládali zkoušky, logicky neměli slib, u mě s Davidem to nikdo neřešil, Hanka Kukajda skládala vůdcovky sama, a když komise zjistila, že nemá skautský slib, byla tím velmi rozhořčena. Skládala slib narychlo, přímo na vůdcovkách, ve stresu a neměla z toho dobrý pocit. Členové oddílu pak skládali slib na podzimkách na Jenštejně se všim všudy - oheň, vlajka. Logická otázka - komu? Kapitánovi oddílu - Davidovi. David ani já jsme slib neměli. Co s tím? Na začátku jsme skládali já a David slib sobě navzájem :-)

8. a) na Námořní akademii jsou noční hry spíše poklidné - Křídla slávy, Čarodějka. Po jedné noční hře kolem půlnoci zůstal na ostrově hořet oheň, slibující doplul (byl přivezen bocmany) na pramici, Vezír a my už tam čekali, slib měl samozřejmě slavnostní atmosféru; b) viz 7) -

k tomu jiná historka o důležitosti osoby, která slib přijímá: Kromě slibu je druhým významným rituálem v oddíle křest, kterým nováček prochází na konci své první vody. Křtí Neptun, tradicí je, že každý může být Neptunem jen jednou. Já byl shodou okolností Neptunem na své první vodě, mělo to své důvody, ale bylo to proti pravidlům, protože jsem tak vlastně nikdy křestem neprošel. Především kluci, kteří následně oddíl vedli - David a spol. to vnímali jako nerovnováhu, téměř křivdu :-). Když převzali vedení oddílu a já na vody jezdil jen na návštěvu, připravili křest i pro mě, jako dospělého. Byl v rámci křestu nováčků, ale měl svá specifika. Podstatné bylo, že Neptunem tehdy byl Vojta Obrdlík, tedy klučina, kterého jsem si za jeho práci vážil. U jiné osoby bych ale mohl mít docela problém.

9. a) i b) neumím posoudit, je ale pravda, že i v našem oddíle jsou dospělí lidé, kteří slib nemají, cítí se být spíše vodáky než skauty. Jde o složitější problém, který nemá vliv na práci pro oddíl, je to spíš otázka vnitřní identifikace.

10. Slib dospělého je podle mě vnitřní závazek jednotlivce.

Kontakt: pak70@seznam.cz

Datum odpovědi: 5.5.2019

Jiřina "Žoržet" Holková, přístav Eskadra Ostrava

1. ANO

2. Někteří v mládí, jiní v dospělosti, kamarádi

3. Přímý slib byl vnitřně prožívanou záležitostí, někteří byli tak zodpovědní, že se jim při slibu zadrhlo v hrdle a nedokázali ze sebe vypravit ani slovo. Důvodem byla přejímaná zodpovědnost.

4. Samosebou.

5. ANO

6. Ano, účelné trávení volného času.

7. Ne, velká radost, že se k tomuto kroku rozhodl.

8. Ne, sliby dospělých probíhají již několik let na Ivančeně, předtím na lodi.

9. Špatná formulace otázky, zásadně nesouhlasím se slovem jen. Jinak obojí.

10. Tím se už nezabývám.

Kontakt: zorzet@centrum.cz

Datum odpovědi: 6.5.2019

Tereza "Štika" Dvořáčková, 21. oddíl VS Bílý delfín, 12. střediska Polaris Pardubice

1. Jak to myslíš? Jako, že by sliboval člověk v dospělosti (protože se ke skautingu dostal až v dospělosti). V tomto případě jsem se s tím setkala, jednalo se o Bennyho tatínka, jenž skautoval, než skauting zakázali. V té době byl vlče, ale skautem v duši dál, proto v roce 2016 jsme mu udělali slibový oheň se vším co k tomu symbolicky patří. :-)

2. Chodil do skauta jako malé dítě.

3. Asi nejdůležitější byl pocit sounáležitosti k organizaci, vyjádření hodnot a postoje k životu, takže byli silnější vlivy vnitřní než vnější. Samozřejmě, ale hodně osob (např. rodiče, nebo učitelé) přijdou do organizace v dospělosti a poté jsou „tlačeni“ k tomu, aby měli skautský slib a také určité skautské vzdělání opravňující k vedení dětí.

4. Rozhodně! 11 leté dítě je vystresované tíhou a závažností okamžiku u slibového ohně, sotva si pamatuje na slova slibu, natož, aby plně chápalo a plně si uvědomilo význam vyřčených slov. Dospělí si to už uvědomují, berou to jako mnohem větší závazek.

5. Nebyl.

6. Samozřejmě, cítí větší sounáležitost k organizaci, zásadně se nic nezměnilo.

7. Skautský slib byl složen do rukou kapitána (hlavního vedoucího) oddílu.

8. Byl jiný v tom, že našeho standartního slibu – slibového rituálu (ohně) pro děti se zúčastňuje celý oddíl, ale při slibu dospělého je přítomen pouze patron a kapitán oddílu, tedy celkem 3 lidi.

9. Ne, jedná se pouze o otce jednoho našeho vedoucího, bylo jen naplnění snu, dá se říci.

10. Měl by být asi v soukromí, ale nechala bych to na osobním uvážení slibující osoby.

Kontakt: stika95@seznam.cz

Datum odpovědi: 7.5.2019

Olga "UMa" Nožičková, OS Chachajovna, středisko Uragan Zbraslav

1. Ano

2. Většinou se jedná o lidi, kteří se ke skautování dostali později.

3. Většinou jim to zprostředkovaly jejich děti. Chtějí, aby dítě skautovalo a buď:

· Naráží na personální nouzi daného oddílu – což v kombinaci se zaujetím pro věc vede k tomu, že se začnou angažovat,

· nebo je to čistě zaujme.

4. Určitě. Je velký rozdíl v chápání dítěte a dospělého. My jsme se snažili dbát na to, aby adept přemýšlel nad smyslem jednotlivých částí slibu a co pro něj znamenají. Ne vždy a všude je to ale zvykem. Stalo se nám na čekatelském kurzu, že účastnice odcházely z večerního programu na toto téma se slzami v očích, protože teprve tady některé pochopily... A s přibývajícím věkem a zkušenostmi se i tento pohled, toto pochopení, může a také asi bude měnit.

5. Nevím, tak blízko k tomu nemám.

6. Stejný problém, jako v bodě 5.

7. Neangažuji se v žádném středisku natolik, abych o něčem podobném věděla.

8. Viz 5.

9. Skautský slib je jeden. Předpokládám, že znění je tedy stejné. Určitě by tu byl prostor pro nějaký dovětek, či osobní závazek. Já jsem absolvovala i Roverský slib. Předcházelo tomu 24 hodin samoty k přemýšlení, nalezení vhodného místa, přípravě ohničku a louče a také k vytvoření vlastního slibu. Tohle období je ale u člověka, který vstupuje do organizace v dospělosti, už pryč a proto bych mu dala možnost spojit to přímo se skautským slibem. Rituál jako takový se může měnit. Někde je zvykem slibovat pouze na táboře, jinde pořádají třeba výpravu na nějaké památné místo. Často je to velká, celooddílová či celostředisková akce. Obecně se slibuje u ohně, podle náтуры a zvyklostí buď na bibli, nebo Základy junáctví a státní vlajku. Ale byla jsem i u slibového ohničku miniaturních rozměrů a s pár nejbližšími. Slibovat se dá i v garáži nad svíčkou... Důležitý je akt samotný, to ostatní je omáčka, která z toho udělá „slavnostní“ okamžik. Nicméně zejména u dospívajícího či dospělého je to slavnostní uvnitř a vychází právě z pochopení významu.

10. Viz bod 5. Z doslechu většinou pomáhají oddílu/středisku

Kontakt: skroons@yahoo.com

Datum odpovědi: 12.5.2019

Martin "Silva" Picek, vůdce Instruktorské lesní školy vodních skautů a Kapitánské lesní školy vodních skautů

1. Ano, v několika případech.

2. V jednom z případů byl vlčetem, následně skončil. V dalším případě nebyl vůbec, stal se skautem v dospělosti. Přivedeni ke skautingu byly přes kamarády.

3. Ve většině případů jde o dání významu slibu danou osobou. Většinou jde o ztotožnění se s touto myšlenkou, se skautským hnutím jako celkem. Ve většině případů jde spíše o vnitřní osobní důvody. Vnější důvodem může být splnění skautských kurzů (ČZ, VZ, KZ i IK).

4. Každý člověk prochází během života různými fázemi sebeuvědomění a svého sebeurčení a role ve společnosti. Rozdíly zde existují a to nejen mezi dítětem a dospělým. Jiný přístup ke slibu bude mít i 20 člověk, 40, 60 i 80 letý. Takže se liší.

5. U dotyčného provádím pozorování chování, dotyčný musí mít zájem o získání slibu. Následně projde přípravou na slib.

6. Záleželo na osobě. U jednoho z mých slibujících ano, u druhého přiliš ne.

7. Slib proběhl pokaždé typicky ve společnosti jeho vůdce a odslibovaných vedoucích činovníků na táboře. (V některých případech mohl ovlivnit, kdo byl přítomen. Možnost přizvání dalších osob dle dohody.) Zažil jsem i slib dospělého po odslibování mladších členů. Osobně se kloním za slib v rámci oddílu.

8. Podoba byla vesměs identická jako u slibujících mladších členů. Jen bych zůstal v rámci slibu v rámci oddílu a případných hostů.

9. V některých případech tomu tak skutečně je. Osobně jsem to zažil u jednoho ze svých slibujících. Je důležité, jak moc je s tím dotyčný ve fázi slibu ztotožněn.

10. Osobně skautský slib považuji za slavnostní akt, u kterého by nemělo být nic opomenuto, v minimálním rozsahu jako mají slibující u oddílu mladších členů. Podmínkou je, vyzporování a sledování naplňování skautských principů a jeho zájem o složení slibu. U očekávání je dobré prodiskutovat se slibujícím a pokud je to v souladu s myšlenkami skautingu, je možno jim vyjít vstříc.

Kontakt: tarest@seznam.cz

Datum odpovědi: 14.5.2019

Jana "Kulda" Karaová, zástupce hlavního kapitána vodních skautů

1. Ano

2. Přivedena v dospělosti

3. Vnitřní osobní důvody, soundáležitost

4. Na první pohled ano - dospělý to víc prožívá, cítí větší zodpovědnost a závažnost slibu než dítě, kterému je třeba 11 (na druhou stranu je na vedoucí/m oddílu, aby to probral i s dítětem a neslibovalo se jak na běžícím pásu po splnění nováčkovské zkoušky). Tj. zde bude záležet na vedoucí/m oddílu, jak se k tomu postaví, jak to v oddíle nastaví a jak pracuje s tím, kdo se chystá slibovat (jak ho na slib připraví) - to je důležitější faktor než věk.

5. Vlastně ano, ale ne úplně vědomě a cíleně, prostě to tak vyšlo a nemuselo se to tím pádem řešit. Ale mělo by to být stejné jako u dítěte - akorát vztah dítě x vedoucí je jasnější než dospělý člen x dospělý vedoucí, který vlastně toho dospělého "nevede" - nedělá

mu dospělého průvodce v souladu se skautskou výchovnou metodou jako u dětí. Tj. tady bude složitější uchopit tu přípravu na slib - kdo to má vlastně dělat? Naskakuje mi tady asociace s manželským slibem, což jsme vlastně nezažila (jako "nevěřící" bez církevního obřadu, já jako manželský slib vnímám to ano přede všemi) a uvědomovala jsem si v těch měsících před svatbou, že mi (nám) chybí ta příprava (v podstatě to vnímám analogicky se skautským slibem - ono je to na podobné úrovni).

6. Zvenčí ne - jak pro něj, nedokážu posoudit

7. Ještě jsem neviděla u slibového ohně dojaté dítě - to vnímám jako hlavní rozdíl

8. Proběhl stejně jako u dětí

9. Ne. A krátce na to z oddílu odešel, protože se rozešel s tou členkou oddílu, co ho přivedla, našel si jinou a odstěhoval se za ní do jiného města. Ale to se slibem nesouvisí, prostě to tak vyšlo. Těžko předjímat, co by se stalo, kdyby spolu s původní slečnou zůstali.

10. Z principu by se to nemělo lišit (dítě x dospělý), skautský slib zůstává stále skautským slibem. Základní faktor u všech by mělo být brát ho vážně a slibovat z vlastního přesvědčení a se vší upřímností. Co se týče přípravy na slib, z pochopitelných důvodů by měla vypadat u dítěte a dospělého jinak, protože je odlišná zralost/vyspělost - to je za všech okolností ale potřeba řešit individuálně.

Kontakt: jana.karaova@gmail.com

Datum odpovědi: 20.5.2019

Ondřej "Vondráš" Trepěš, 43. oddíl Ztracená hvězda, středisko Bílý los Praha

1. Ano, ale ne mnohokrát.

2. Ne, jsem s Prahy a zde buď všichni odslibují jako mladí a pak porůznu odchází, mizí, či vyšumí. Občas a vlastně čím dál častěji se stává, že přichází do oddílů mladí lidé kolem maturity, kteří nikdy neskautovali a chtějí začít. Ti slibují pak v dospělosti. Jsou přiváděni/přicházejí pozváni svými spolužáky, kteří jim často vyprávují či ukazují jak prima parta skaut je. Oni pak zatouží také se přidat... Na druhou stranu je problém, že ne vždycky vydrží dlouho-nemají totiž úplnou skautskou minulost, výchovu, znalosti i dovednosti, společné skautské vzpomínky a zážitky. I v našem oddíle byli tři takoví nováčci, děle setrvala jen jedna..

3. Zmínění dospělí či dospívající plně chápou a ztotožňují se s ideály a vědí do čeho jdou, proto i - snad i ve snaze se rychle a hlouběji zapojit do skautského hnutí - ochotně a rychle tedy slibují, nikdo v mém okolí se slibem neváhal. Dost možná je to motivace vnější, snaha zapadnout, ale zároveň je i pevnější vnitřní přesvědčení o obsahu slibu - mnohem ujasněnější než v případě mladých skautů, kteří často v oddílech slibují jaksi ze setrvačnosti.

4. NE, obsah slibu je pořád stejný a skutečnost, že dospělí mají více rozumu a zkušeností neznamená, že by se slib měnil v závislosti na věku. Do slibu dorůstáme v každém věku a stejně tak v žádném věku s ním nebudeme "hotovi"

5. O tom nevím, u nás v oddíle tomu tak rozhodně nebylo - jen jako v případě slibujících skautů: pohovor s hlavním vedoucím oddílu a z něj vycházející souhlas, že dotyčný slibu rozumí, je na něj zralý i připravený. Jinak nic.

6. Nemyslím, jen se dotyčný cítil konečně plnohodnotným členem našeho oddílu. Slib je totiž pro nově příchozího tím nejvíce hmatatelným dokladem - možná i jediným - že je konečně plnohodnotným členem skautského hnutí.

7. Ne dotyční slibovali v polovině letního tábora normálně s ostatními skauty a tak nám to i přišlo vhodné.

8. Ne, jak jsem uváděl i výše. Úplně normální -dotyční byli vyzváni, vystoupili z kruhu a čelem k vůdci, vlajce a Základům junáctví při slibovém ohni odslibovali

9. Byl to významný krok v jejich zapojení a pocitu sebevědomí, že jsou plnohodnotnými vůdci - nikdy jsem se nesetkal, aby někdo sliboval jen tak do šuplíku a nebyl plně zapojený do vedení v oddíle. To pak jsou totiž jen rodičové, kteří nám porůznu fandí, ale vstupovat do Junáka nebo slibovat, k tomu se nehrnout. Spíše než slib bych více promýšlel spolupráci s dospěláky a rodiči. V tom skaut nic nedělá!

10. Měl by být jeden pro všechny, jako je jeden skaut. Obecně bych jej neměnil, nerozděloval - existuje přece pak činovnícký slib, který je doplňkem tohoto.

Kontakt: Ondrej.Trepes@seznam.cz

Datum odpovědi: 23.5.2019

Hnutí Junák – český skaut je jednoznačně ve vedoucí pozici při snaze nalézat odpovědi na stále nové výzvy součastnosti. Podobně jako tomu již v nedávné minulosti bylo přijetí nejmladších benjamínků, do pomyslné velké skautské rodiny či vstřícný krok vůči rodinám s dětmi v podobě vytvoření kategorie oddílů – klubů rodinného skautingu, stejným způsobem vychází organizace vstříc i dospělým nováčkům. První vlašťovkou je tvorba informačního listu právě pro ně.

Naše oddíly jsou rozděleny obvykle do následujících výchovných kategorií: benjamínky (5–7 let), světlušky a včelky (8–10 let), skauti a skautky (11–14 let) a roveři a rangers (15–24 let). Podle místních podmínek a zvyklostí mohou být oddíly dívčí, chlapecké či smíšené a mohou být také smíšené napříč věkovými kategoriemi.

Středisko sdružuje několik oddílů, poskytuje jim potřebnou podporu, vedení a zázemí.

Junák – český skaut je největší výchovnou organizací dětí a mládeže v České republice a je členem světových skautských organizací: WOSM (World Organization of Scout Movement), WAGGGS (World Association of Girl Guides and Girl Scouts) a ISGF (International Scout and Guide Fellowship).

Mnoho dalších informací o skautingu, naší organizaci i akcích najdeš na www.skaut.cz a také na interních webových stránkách Junáka krizovatka.skaut.cz.

ZÁLEŽÍ NÁM NA BEZPEČÍ DĚTÍ

Zodpovědnosti našich dospělých je připravovat pro mladé lidi rozvíjející, zábavný a zároveň bezpečný program. Kromě fyzického a zdravotního aspektu bezpečnosti dbáme na bezpečnost psychickou. Naším cílem je, aby se holky a kluci všech věkových kategorií cítili v oddílech hodnotní a přijímaní. Více informací o tomto tématu i o připravovaném Kodexu jednání dospělých najdeš na skaut.cz/bezpec.

CHCEŠ S NÁMI DĚLAT SVĚT LEPŠÍM?

Nejsi si jistý či jistá, zda bys měl(a) pro dobrovolnickou práci ve skautingu dost času a jestli bys v něm našel(a) uplatnění, které by tě bavilo?

Přijď se s námi seznámit, popovídat si a zažít některou z našich akcí. Můžeš se rozhodnout a rozmyslet. Pokud nevíš, jak najít skauty ve svém okolí, můžeš nám napsat také do Kanceláře ústřední na e-mail kancelar@skaut.cz. Pomůžeme ti kontakt zprostředkovat.

PORAĎ NÁM, JAK ZAPOJIT VÍCE DOSPĚLÝCH

Těší nás tvůj úmysl posílit řady skautů nebo se k aktivní skautské činnosti po delší době vrátit. Zajímají nás tvé zkušenosti, kdo a co ti nejvíce pomáhá nalézt tvé místo ve skautingu. Co bys naopak pro své hladší zapojení přivítal(a), co ti schází? Pokud chceš, poděle se s námi o své nápady a zkušenosti na kancelar@skaut.cz.

SKAUT

POMOZ HOLKÁM A KLUKŮM PROŽÍVAT SKAUTSKÁ DOBRODRUŽSTVÍ

Dobrovolná práce pro skauting je jednou z možností, jak měnit svět k lepšímu pro nás i pro další generace. Je to styl života, který přináší nezapomenutelné zážitky a pevná, často celoživotní přátelství. Možná osloví i tebe.

Rádi bychom ti pomohli získat představu, jak se můžeš zapojit do skautské činnosti a jakou ti k tomu nabízíme podporu. Nalezneš zde nejdůležitější kontakty a odkazy na další informace.

Děkujeme, že zvažuješ možnost věnovat svůj čas a energii skautingu. Rádi tě přivítáme mezi námi a podpoříme během tvých počátečních kroků na skautské stezce.

MOŽNOSTI TVÉHO ZAPOJENÍ

Jak se můžeš do skautingu zapojit? Představu ti nejlépe pomůže dotvořit vlastní zkušenost. Přijď se po dohodě podívat na naši schůzku, výpravu či akci.

Přivítáme jak pomocníky ve vedení oddílů pro přímou výchovnou práci s dětmi, tak pro podpůrnou a organizační práci ve skautském středisku (nebo na regionální úrovni). Potřebujeme lidi, kteří zajišťují naše hospodaření, jeho revizi, zázemí a materiální vybavení pro činnost. Uvítáme dobrovolníky, kteří nám pomohou s péčí o klubovnu nebo tábořiště. Rádi využijeme tvé profesní znalosti - uplatnění u nás najde například i člověk, který dokáže pracovat s médií a skrze ně informovat o naší činnosti širší veřejnost, nebo má třeba zkušenost s grantovým řízením.

Možnosti je mnoho a cest k nim také. Pojdme si o nich osobně popovídat víc. Kontaktuj nás prosím na některém z dále uvedených kontaktů, už teď se těšíme na společné setkání!

NÁŠ ODDÍL / NAŠE STŘEDISKO

KONTAKTY, WEB

Jednotlivé možnosti skautského vzdělávání jsou shrnuty např. zde: <http://bit.ly/VzdelavaniDN>

Více podrobností o systému vzdělávání je pak shromážděno tady: <http://bit.ly/VzdelavaciSystemDN>

SKAUTSKÉ ZNALOSTI, DOVEDNOSTI A VZDĚLÁVÁNÍ

Nikdy jsi nevedl(a) skautský oddíl, nejezdil(a) jsi na tábory a možná ani nebyl(a) skautem nebo skautkou? Nevadí nám, že zatím nemáš všechny potřebné znalosti a dovednosti.

Dospělým ve skautingu nabízíme pestrou paletu možností pro vzdělávání a inspiraci – ať už jsou to např. kurzy určené vedoucím oddílů nebo třeba dospělým zajišťujícím organizační zázemí (vedoucí střediska, hospodář atd.).

Vzdělávací akce mají buď povahu kvalifikační (jsou ukončeny zkouškou potřebnou pro získání některé z rolí), nebo nekvalifikační (poskytují další inspiraci a prohlubují znalosti tématu). Mohou to být víkendové kurzy, týdenní letní tábor nebo například e-learning. Jsou různé časově náročné a dají se doplňovat průběžně během více let.

Junák – český skaut se řadí s 64 tisíci členy (v r. 2019) k nejrychleji rostoucím skautským organizacím v Evropě. Po celém světě je dnes přes 60 milionů skautů a skautek ve více než 170 zemích světa.

KOŘENY SKAUTINGU

Do skautského slibu i zákona se promítají tři principy, které udávají směr celé skautské výchovy:

- odpovědnost za sebe a svůj rozvoj
- schopnost spolupráce, odpovědnost vůči druhým lidem, společnosti i životnímu prostředí
- hledání a respektování duchovních hodnot, které člověka přesahují

Počátky skautingu se datují v létě 1907, kdy Robert Baden-Powell organizuje první tábor pro dvacetku chlapců na anglickém ostrově Brownsea.

Již v létě roku 1911 odjíždí A. B. Svojsík prozkoumat fenomén skautingu do Anglie. V červenci následujícího roku probíhá první tábor českých skautů nedaleko hradu Lipnice.

Brzy se ke skautingu přidávají také dívky. První tábor českých skautek se koná v roce 1915.

V roce 1918 skauti aktivně podporují zrod Československé republiky. Pomáhají vznikající československé vládě a jejím orgánům – jsou zárukou spolehlivého a rychlého dodávání listovních zásilek mezi úřady.

Skauting vychovává k samostatnému úsudku i jednání, a proto je v historii opakovaně zakazován totalitními režimy – v roce 1940 nacisty, v roce 1950 a 1970 komunisty. Nejdéleji nepřerušeno trvání v našich zemích skauting zaznamenává až po sametové revoluci – obnoven byl na sklonku roku 1989.

Další informace o skautské historii nalezneš např. zde: skaut.cz/historie.

SKAUTSKÝ SLIB

bývá závazkem na celý život:

"Slibuji na svou čest, jak dovedu nejlépe: sloužit nejvyšší Pravdě a Lásce věrně v každé době, plnit povinnosti vlastní a zachovávat zákony skautské, duši i tělem být připraven(a) pomáhat vlastní i bližním.

(Slib lze doplnit dobrovolným dodatkem: "K tomu mi pomáhej Bůh.")

SKAUTSKÝ ZÁKON

shrnuje, o jaké jednání mají skauti ve svém životě usilovat:

1. Skaut je pravdomluvný.
2. Skaut je věrný a oddaný.
3. Skaut je prospěšný a pomáhá jiným.
4. Skaut je přítelem všech lidí dobré vůle a bratrem každého skauta.
5. Skaut je zdvořilý.
6. Skaut je ochráncem přírody a cenných výtvorů lidských.
7. Skaut je poslušný rodičům, představeným a vládě.
8. Skaut je veselý mysl.
9. Skaut je hospodárny.
10. Skaut je čistý v myšlenkách, slovech i skutcích.

Dívky a ženy používají znění skautského zákona v ženském rodu.

SKAUTSKÁ VÝCHOVA A JEJÍ MYŠLENKOVÉ ZÁKLADY

Náplň programu jednotlivých skautských oddílů je velmi různorodá, některé oddíly mají např. vodácké zaměření, jiné se více soustředí na tábořnické dovednosti nebo třeba přírodovědná témata. Ať už je převažující činností oddílu zaměřena jakkoliv, ve skautském programu najdeme vždy společné rysy a principy.

Na cestě osobního růstu vedeme děti a mladé lidi prostřednictvím následujících prvků skautské výchovné metody:

- skautský slib a zákon,
- týmová práce v malých skupinách (družinách),
- sebevýchova a seberozvoj,
- motivace dětí a dospívajících pomocí příběhů,
- příroda a pobyt v ní,
- průvodcovská role dospělých,
- učení se zkušeností, prostřednictvím praktických činností a her.

Posláním skautingu je podporovat rozvoj osobnosti mladých lidí, jejich duchovních, mravních, intelektuálních, sociálních a tělesných schopností tak, aby byli po celý život připraveni plnit povinnosti k nejvyšší Pravdě a Lásce; sobě samým; bližním, vlasti, celému lidskému společenství a přírodě.

NAŠE ORGANIZACE

Více o myšlenkových základech skautingu najdeš např. zde:

→ Voňavková Věra: Tichou poštou, Junák – svaz skautů a skautek ČR, Tiskové a distribuční centrum, Praha 2005. <http://bit.ly/TichouPostou>

→ Břicháček, Václav: Poselství skautské výchovy, Skauting, Liberec 1991. <http://bit.ly/PoselstviSkautskeVychovy>

→ Stanovy Junáka – českého skauta <http://bit.ly/StanovyJunaka>

Ten byl jako pilotní projekt zveřejněn na krizovatka.skaut.cz 2. listopadu 2019.

Jde jednoznačně o snahu nalézt i pro tuto dosud zcela opomíjenou věkovou kategorii nováčků adekvátní přístup. Již podle výsledků výše uvedeného dotazníkového průzkumu lze doložit, že v současnosti dochází k dalšímu významnému obohacení českého skautského hnutí. V předchozím období se rekrutovali dospělí nováčci především z osob, kterým z nejrůznějších důvodů byl skauting odepřen, nebo si k němu v dětství nenašli cestu. Důvodem mohl být například dvojitý zákaz skautingu v letech 1950 až 1968 nebo 1970 až 1989. I v období třetího zákazu skautingu v letech 1970 až 1989 bylo možné výjimečně se ke skautské beletrii dostat nebo alespoň čerpat z literatury, která se skautskou literaturou jednoznačně inspirovala. Popřípadě se v rodinných knihovnách objevovali skautské knihy Jaroslava Foglara či svázané ročníky časopisu Junák. Často pod vlivem četby knih Jaroslava Foglara či jiných skautských autorů se jim až v dospělém věku splnil sen vyznávat plnohodnotně skautské ideály a hodnoty, zhmotnění touhy po dobrodružství a romantiky, tato generace je často nazývána také „skauty bez lilie“. Vliv na jejich touhu po příslušnosti k hnutí Junák může mít kořeny také v jejich členství v dětství v pionýrských či turistických oddílech, které však vedli osoby se skautskou minulostí. Toto sepětí s historií může vyvolat potřebu navázat na nezapomenutelné zážitky z dětství a snahu alespoň částečně si připomenout své dětství a mládí.

Generace současných dospělých nováčků však tímto obdobím v dětství neprošla. Svou cestu ke skautingu tak nalézají spíše přes své děti, které přivádí do skautských oddílů s dobrou pověstí. Zprvu z podporovatelů oddílů se mohou stát sami zapálení členové. Zde je samozřejmě důležité, aby tyto osoby našly ve vedení oddílu sobě rovné a spřízněné osoby, podobné věkem či zájmy.

Druhou skupinou osob, které jsou ke skautingu dovedeny a rozhodnou se ke složení skautského slibu, jsou partneři a druhové dospělých skautů. Zajímavou skupinou dospělých nováčků mohou být osoby, které se připojí k vedení skautských v rámci hledání vlastní identity i okruhu nových přátel.

Dotazník také prokázal, že oddíly i střediska často teprve hledají vhodnou individuální podobu skautského slibu dospělého nováčka. Za nejvhodnější podobu je obvykle zvolen komorní slib v kruhu několika dospělých osob, často vedoucích oddílů či vůdců středisek. Spíše zřídka dospělí slibují společně s dětskými výchovnými kategoriemi.

Práce s dospělými nováčky je dnes o to aktuálnější, když se jednoznačně ukazuje, že dětské skautské oddíly jsou velmi žádanou volnočasovou aktivitou. Mnoho oddílů však již narazilo na své limity nejen v oblasti zázemí – již nedostačujícího počtu a velikostí kluboven, ale i v podobě nedostačujícího počtu dospělých vedoucích. Proto nově přichozí dospělí nováčci často vzbuzují naději na brzké obsazení různých činných funkcí, revizních komisí, hospodářů apod. V tomto případě ne vždy bývá očekávání naplněno a je potřeba s dospělým nováčkem pracovat daleko citlivěji než s dětskými členy.

U dospělého nováčka totiž může počáteční nadšení a okouzlení brzy vyprchat a energie či očekávání vložené do této osoby může být brzy zklamáno. Naopak při kvalitní a citlivé práci s rodiči dětí může oddíl vytvářet komunitu nejen dětského oddílu, ale široké základny podporovatelů.

Miroslav Havlík